

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER en J. BOETJE - Medewerkers: Mr L. A. Donker, Mr R. Friedman-v. d. Heide, E. Geerts, Dr F. Grewel, F. R. de Geus, Dr G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr, Dr A. Querido, Mr B. v. d. Waerden, e.a. Adres Redactie en Administratie: Stadhouderskade 139, Amsterdam-Z. Telef. 98665. Gem. Giro S 602.

MEIJER DE VRIES

OMVAT DE SOCIALE VERZEKERING ALLES?

Wie vele jaren meeloopt op het terrein van de sociale zorg en in zijn ambtelijk lang, maar menselijk korte loopbaan de ontwikkeling van allerlei voorzieningen heeft mogen gadeslaan, stelt zich wel eens bepaalde vragen.

Hij doet dit ook — en met deze „hij” mag ik mij dan wel bij de lezers van „Humanitas” introduceren — omdat hij (laat ik nu maar voortaan zeggen, ik) het moeilijk in woorden uit te drukken genoeg heeft in de meest uiteenlopende kringen vraagstukken, welke verband houden met de sociale politiek, te mogen bespreken, toe te lichten en op vragen te antwoorden.

Bij al deze gelegenheden, die zich voordoen in Noord en Zuid, Oost en West, bij werkgevers, werknemers, middenstanders, vrouwenverenigingen, enz., blijkt, dat de toehoorders die vragen stellen min of meer gedrukt worden door drie soorten van vrees. Het gaat bij deze mensen nl. om de vrees; als er eens ziekte dan wel ongeval in hun gezin of bij hen zelf zal optreden, vrees als men tegenover werkloosheid komt te staan en vrees als de oudendag is aangebroken.

Natuurlijk leeft deze vrees niet bij allen. Zij, die in dienst zijn van de Overheid, de Spoorwegen en soortgelijke instellingen, weten, dat, indien zij door één van de moeilijkheden, welke ik zojuist weergaf, worden getroffen, er voorzieningen zijn, welke maken, dat er gelukkig geen broodgebrek behoeft te zijn. Wie echter niet tot deze gelukkigen behoort, doch in wat men noemt het vrije bedrijf zijn arbeid vindt, houdt zich, vooral wanneer hij de op- en neergang in het bedrijfsleven aan den lijve heeft ondervonden, wel eens met deze soorten van vrees bezig.

Het is dan ook in hoge mate toe te juichen, dat na de bevrijding in een zeer snel tempo de meest uiteenlopende voorzieningen zijn getroffen, die voor duizenden, ja honderdduizenden, een geruststelling betekenen.

Een tijdsduur van 52 weken, gedurende welke uitering ingevolge de Ziekwet kan geschieden, verhoging van allerlei lage sociale renten, een belangrijke verbetering voor de oudendag, dat alles maakt, dat de somberheid van vóór 1940 wel niet geheel verdwenen is, niet in het minst omdat alles nog zo duur is, maar wel, dat de levensvreugde heeft kunnen toemenen. Voortdurend mocht ik woorden van waardering

horen over hetgeen ná 1945 is tot stand gekomen en terecht klonken bittere woorden over het tekort aan zorg in de tijden vóór de laatste oorlog, toen Nederland een rijk land was en desondanks gierig bleek wanneer het ging om de drie in de aanhef genoemde vreesen te doen verdwijnen. **Wat rijk Nederland niet, of onvoldoende deed, doet arm Nederland wel!**

Zijn wij nu aan het einde van alles wat de sociale verzekering, dus wat het wegnemen van de „vreesen” betreft? Neen! Er moet nog, niet in het minst organisatorisch, maar ook wat de inhoud van de regelingen betreft, veel veranderen, al zullen deze veranderingen bij lange na niet meer die diepgaande betekenis hebben, welke de voorzieningen hebben, welke na 1945 zijn getroffen. En als er dan over enkele jaren sprake zal zijn van een min of meer perfect werkend stelsel van sociale verzekering, is dan alles wat nodig is op sociaal gebied om de mens te helpen, in kunnen en kruiken? Mag men dan zeggen, wij zetten nu een dikke punt achter dat alles, slaan de handen over elkaar en geven uiting aan onze tevredenheid als een soort bourgeois satisfait? Lezer, denk niet, dat ik deze vraag stel als een soort phrase. Geenszins. Tot mijn groot leedwezen heb ik moeten ervaren, dat er heel wat mensen in den lande zijn, die menen, dat als de Overheid, te zamen met het bedrijfsleven, voor goede sociale voorzieningen heeft gezorgd er dan wel een samenleving is vol rozengeur en maneschijn. Deze opvatting getuigt van een groot gebrek aan werkelijkheidszin. Zeker, men zou zeer verkeerd doen om de geweldige betekenis van een goede sociale verzekering ook maar enigszins te onderschatten. Dit alles toch is de basis voor behoorlijke maatschappelijke verhoudingen en dan ook in alle opzichten onmisbaar. Maar wie over het uiterlijk en innerlijk leven van de mens nadenkt, van de mens zoals hij reilt en zeilt van de wieg tot het graf, wie het leven kent in zijn vele schakeringen, moet, wanneer hij zich zijn verantwoordelijkheid bewust is, met deze erkenning komen, dat sociale wetgeving een zegen is van ontzaglijke waarde en dat het de moeite loont om voor de totstandkoming er van alle krachten in te zetten, maar dat daarnaast de mens meer nodig heeft, wil hij als een volwaardige door het leven gaan.

De sociale verzekering helpt de mens materieel als hij ziek is, maar wie helpt dezelfde mens wanneer hij

te bed ligt, zorgen heeft voor zijn kinderen en de vrouw op haar beurt weer hoe zij speciale versterkende middelen kan verkrijgen? Hier ligt voor de sociale verzekering geen taak.

Krijgt de mens een ongeval, zeer zeker, broodsgebrek blijft thans wel buiten de deur, ook al daalt het wekelijks inkomen, maar wie geeft de troost aan de kostwinner die niet meer met zijn kinderen spelen kan en voor de opvoeding datgene doen wat zijn plicht is? Hier kan de sociale verzekering niet verder helpen. Wie dan?

En als er werkloosheid is, ook dan zorgt de sociale verzekering wel, dat honger niet de deur binnenkomt, maar wie zorgt voor de geestelijke opfrissing, die juist in de tijden van de werkloosheid naast het brood zo nodig is? De sociale verzekering kan hier niet helpen, wie dan?

En als de oudendag komt, de oudendag met zijn vele lichamelijke en andere gebreken? De sociale verzekering geeft geldelijke uitkomst, maar ook hier weer geen hulp om die kleine, zo menselijke gebreken uit de weg te ruimen. Wie moet dan optreden?

En de geestelijke moeilijkheden in het gezin en de hulp bij de beroepskeuze en de bezwaren, welke er liggen op de weg voor de voogdijkinderen en de uitvoering van plannen om de massa-jongen en het massa-meisje te bereiken? Kan dit alles door de sociale verzekering worden bestreken? Neen.

Zeker, de Overheid kan langs de weg van subsidiëring de uitvoering van bepaalde mogelijkheden scheppen, maar de basis voor de uitvoering moet door ons worden gelegd. Wij moeten de organen scheppen om al dat menselijke werk, dat buiten de sociale verzekering valt, ter hand te kunnen nemen.

Zie hier waarom, naast wat zovele kerkelijke organisaties op voortreffelijke wijze doen, voor „Humanitas” een taak is weggelegd voor die velen, die levens-

beschouwelijk hun zorgen bezwaarlijk op kerkelijke organisaties kunnen afwentelen.

Is in onze kringen de wilskracht om aan dit werk deel te nemen wel in voldoende mate aanwezig? Laat ik trachten hierop in een volgend artikel een antwoord te geven en dan tevens pogen een oplossing te vinden, zij het dan gedeeltelijk voor deze vraag: **Hoe financieren wij met ons allen dit zo ontzaglijk omvangrijke werk.**

NASCHRIFT

Het is met grote vreugde, dat ik de heer Meyer de Vries aan onze lezers voorstel. De schrijver heeft een langjarige ervaring op het sociale terrein. Thans is hij voorzitter van de Raad van Arbeid te Utrecht, tevens voorzitter van de Utrechtse afdeling van „Humanitas”.

Kort geleden, toen ik voor een bespreking naar Utrecht ging, ontmoette ik onze Utrechtse voorzitter op het perron. Ik vertelde hem toen, dat ik kort geleden voor onze afdeling Den Helder gesproken had over het onderwerp: „Blijft er, als de sociale verzekering tot stand is gebracht, nog een taak voor andere organen?”

Ik vertelde niet, wat ik daar had betoogd, maar ik verzocht Meyer de Vries wel, over dit probleem eens zijn gedachten te laten gaan en zijn denkbeelden aan onze lezers kenbaar te maken.

Onze nieuwe Utrechtse voorzitter heeft, dat wisten we al lang, een zeer vlotte pen en het resultaat van zijn overwegingen legt hij nu aan ons voor.

Ik ben er van overtuigd, dat onze lezers met belangstelling en, naar ik vermoed, met instemming zullen kennismaken van zijn bijdrage en tot dezelfde conclusie zullen komen als de redactie en dat zij zullen zeggen: Dit smaakt naar meer!

Hartelijk welkom en... we zien met belangstelling uit naar artikel no. 2. P. C. F.

ER ZIJN WEER BUSJES!

Er wordt ons nogal eens gevraagd, of „Humanitas” weer busjes plaatst in de gezinnen, waar men ons werk wil steunen.

Ons antwoord was, dat we gedurende onze lotenactie geen propaganda voor onze busjes wilden maken, om geen twee zaken door elkaar te laten lopen. Maar nu het einde van de lotenverkoop in zicht is, delen we gaarne mede: Er zijn weer busjes!

Voorlopig nog kartonnen, maar zeer goed bruikbaar voor ons doel: ook de „kleintjes” niet te vergeten voor ons werk.

De busjes worden op aanvraag gaarne aan onze afdelingsbesturen en verdere „Humanitas”-vrienden toegezonden. De opbrengst komt, na (zoals overeengekomen) aftrek van een vierde deel, bestemd voor het Centraal Bureau, ten goede aan het afdelingswerk. Er is dus zeker alle reden voor de afdelingen, de aanschaffing van deze busjes te overwegen.

De voorraad is echter beperkt, dus overweeg niet te lang, maar stuurt ons uw bestelling!

J. B.

't Gaat goed!

Vergadering met bestuurders in Rotterdam over oprichting „Thuisfront”-afdeling aldaar.

'k Vraag aan vriend Berkelaar: „Hoe gaat het met Vreewijk?”

Antwoord van de voorzitter van dit Rotterdamse district: „'t Gaat goed met Vreewijk. Zaterdag hebben we het 400ste lid ingeschreven.”

Verder geen commentaar, maar aan duidelijkheid

laat het antwoord niets te wensen over. Temeer niet waar het komt uit de stad waarvan de afgevaardigden op onze laatste landelijke conferentie met kleur betoogd hebben, dat de minimum-contributie voor onze organisatie niet minder moest worden dan f 5,— per jaar. Ze leveren er de nieuwe leden dagelijks voor bij. Al 400 in Rotterdam-Vreewijk alleen worden bereikt.

't Gaat goed!

J. B.

ONZE LOTERIJ — TEN LAATSTE SLAG!

Als dit nummer van ons orgaan van de pers is, is het nog maal heel kort dag, vóór de trekking plaats heeft. Op 31 Mei wordt uitgemaakt, wie de prijzen hebben gewonnen, maar, wat nog belangrijker is, dan is ook bekend, hoe groot het fonds is, waarover we beschikken voor onze gezinsverpleging.

Indien alle loten dan verkocht zijn, mogen we, na aftrek der kosten op een f 20.000,— rekenen.

Halen we dat, vrienden? Het antwoord is aan u.

Tot de laatste dag geldt ons verlotingsdevies: „Humanitas”-vrienden, allen werken zij voor de grote „Humanitas”-loterij.

J. B.

DE VLAGGEN UIT?

Het is jammer, dat ik achter het opschrift van dit artikel niet, wat ik zo gaarne had willen doen, een uitroepteken kan plaatsen.

Liep alles, zoals we wilden, dan verviel het vraagteken en dan was er reden tot het plaatsen niet van één, maar van meerdere uitroeptekens. Wat is het geval?

Het aantal afdelingen en correspondentschappen van „Humanitas” is de vijftig gepasseerd.

Welgeteld zijn het er thans 51 en daarbij mogen we dan nog constateren, dat sommige afdelingen — ik denk hierbij o.a. aan de Zaanstreek — werkzaam zijn in verschillende gemeenten.

Op zichzelf is dit aanleiding tot een gepast vreugdebetoen. Toen we op 26 April 1945 — dus vóór de bevrijding — besloten, dat dadelijk na de bevrijding de stichting „Humanitas” zou verrijzen — de officiële geboortedatum is 31 Mei 1945 — wisten we, dat we zouden komen te staan voor vele moeilijkheden, maar, laten we het ronduit erkennen, we beseften niet, dat de weg zo moeilijk zou zijn. We hebben doorgezet en op zich zelf is het de moeite waard, dat we thans kunnen vaststellen, **de eerste vijftig zijn er!**

De vijftig vol, dat wil volstrekt niet zeggen, dat we nu tevreden zouden zijn en de propaganda tot uitbreiding van het aantal afdelingen zouden stopzetten. Neen, het is gelukkig, het te kunnen constateren, er blijkt hoe langer hoe meer belangstelling te zijn voor onze arbeid en dikwijls wordt ons gevraagd, medewerking te verlenen aan de voorbereiding tot oprichting van een afdeling. In verschillende plaatsen hebben we contact en we hopen, dat het gevolg zal zijn, dat nog meerdere afdelingen zullen verrijzen. Soms komt het voor, dat een eerste aanloop niet gelukt. Niet lang geleden was ik in Assen, om te trachten daar een afdeling op te richten. Deze poging mislukte. Evenwel, onze vrienden daar zitten niet stil en we zijn er van overtuigd, over enige tijd krijgen we een nieuwe uitnodiging, om naar de Drentse hoofdstad te gaan en dann lukt het stellig. We zijn blij met wat werd bereikt, maar niet voldaan.

51 Afdelingen en correspondentschappen hebben we, maar we weten, niet overal is een bloeiend en opgewekt leven en de eerste taak, voor welke we ons thans gesteld zien, is het consolideren van deze afdelingen. Nu zijn er tekenen, die hoopvol stemmen. Uit brieven van afdelingen klinkt dikwijls tot ons door de vreugdekreet: Ondanks alle moeilijkheden, we komen er!

Was aanvankelijk de indruk, het gelukt niet, door bepaalde, soms niet aanwijsbare omstandigheden, komt er plotseling schot in en dan gaat het! Het is veelal een kwestie van taale volhardendheid en de voorbeelden zijn er, die bewijzen, dat, wanneer de zaak wordt aangepakt, succes niet uitblijft.

Toch, tevreden zijn we niet en het is daarom, dat we geen uitroepteken meenden te mogen, maar een vraagteken meenden te moeten plaatsen.

Wat dit artikel beoogt? Enerzijds om te constateren, dat het gelukt is, om in het buitenkerkelijk volksdeel, dat de bindingen, die het kerkelijk volksdeel wel heeft, mist, het begrip maatschappelijk werk te doen leven en medewerking voor deze arbeid te verkrijgen.

Anderzijds om te constateren: we zijn er nog niet, en om onze zwakke afdelingen aan te sporen, in eigen kring nog eens na te gaan, wat er gedaan kan worden om tot meer activiteit te komen.

In de derde plaats om er van te getuigen, dat het voor het totale maatschappelijke werk in Nederland van de grootste betekenis is, dat het werk onder de buiten-kerkelijken die steun ontvangt, die het niet kan ontberen.

Door middel van dit artikel willen we nogmaals een hartstochtelijk beroep doen op eigen kring, om zich van zijn verantwoordelijkheid bewust te zijn, verantwoordelijkheid ook voor de evennaaste, een hartstochtelijk beroep ook op de centrale organisaties, die ons kunnen helpen om het begonnen werk voort te zetten en uit te breiden.

Er begint iets te leven in de kringen van de buiten-kerkelijken. Herhaaldelijk en herhaaldelijk bereiken ons vragen ten opzichte van de verschillende soorten van maatschappelijk werk, herhaaldelijk en herhaaldelijk klinkt tot ons de vraag door: Wat wordt door en voor de buiten-kerkelijken gedaan?

Wanneer we nagaan, wat er door en ten behoeve van de rooms-katholieken, de gereformeerden en de protestants-christelijken wordt gedaan, dan weten we, er bestaat voor de buiten-kerkelijken nog een heel grote achterstand, maar dan weten we ook, dat de mogelijkheid bestaat, die achterstand in te halen.

Daarvoor is nodig: **de bereidheid om een offer te brengen!** Aan die offervaardigheid ontbreekt nog te veel en daarom, lezers, een vurig beroep op u! Laat iedere lezer aanvaarden, dat ik mij tot haar en tot hem persoonlijk richt, wanneer ik constateer: Onze loten zijn nog niet uitverkocht. Dat moed geschieden, dat kan, als... ja — als — ieder nu eens meedoet!

Ligt het aan ons, weten we niet vurig genoeg te spreken en te schrijven? De vlaggen uit? Ik zette een vraagteken, doch op de dag, dat de 100.000 loten aan de vrouw en de man zijn gebracht, plaats ik een uitroepteken. Mag ik het spoedig doen?

P. C. F.

District Amsterdam West doet zijn best

Na de twee uitstekend geslaagde bonte avonden, die het District West I voor de verzorgden van Sociale Zaken dit jaar heeft kunnen organiseren, werd op 3 April in West End Theater in samenwerking met de Gemeenschap West van het Humanistisch Verbond, een filmochtend op touw gezet. Ter inleiding brachten de gebr. De Jong een aardig muziekje, waarna de heer Faber in een gloedvolle speech de noodzakelijkheid van het maatschappelijk werk voor het buitenkerkelijk volksdeel nog eens naar voren bracht, en een dringend beroep op de aanwezigen deed om nu eens wat minder slagroomwafels te verorberen, en wat meer loten van „Humanitas” te kopen. De voorgedijkinderen — en misschien ook de gezondheid — zullen daarmede gediend zijn. Vervolgens werd een zeer interessant voorfilmpje gedraaid: „De 7e expeditie naar Groenland.” Dit filmpje werd door de directie van het theater gratis vertoond. Voor deze geste zijn wij haar zeer erkentelijk. Na een korte pauze werd dan overgegaan tot de vertoning van de hoofdfilm „Zondige Jeugd.”

Deze Deense film, die geen ogenblik druiperig sentimenteel wordt, zeer goed gespeeld wordt, en het vraagstuk der kinderbescherming van tal van zijden realistisch belicht, maakte diepe indruk. Slechts heel goede films plegen in ons kikkerland een applaus te kunnen verdienen. „Zondige Jeugd” verdiende een applaus en kreeg het!

Dat ook de heer Faber door de aanwezigen goed was begrepen, bleek uit de drukte aan de uitgang van het theater, waar druk loten van eigenaar wisselden en de dubbeltjes en kwartjes in de hoeden rammelden.

Zowel de bonte avonden als deze filmochtend waren een volledig succes, en wij zijn er van overtuigd, dat „Humanitas” weer veel nieuwe vrienden heeft gemaakt. Vol vrouwen gaan wij op de ingeslagen weg voort!

Reorganisatie van de voogdijraden

De wens, dat de voogdijraden, ingesteld bij de invoering van de Kinderwetten (1905) in Nederland, zouden worden de leidende en stuwende centra van de kinderbeschermingsarbeid in hun ressort, is nimmer verwezenlijkt. Stellig, de ene voogdijraad betekende veel meer dan de andere, maar dat in het algemeen gesproken van de voogdijraden grote leidende en stuwende kracht uitging, wie de waarheid getrouw wil zijn kan dit niet getuigen.

Integendeel, met alle waardering voor de arbeid van de leden der voogdijraden — het is een ereambt lid van de voogdijraad te zijn — op de werkwijze der voogdijraden is in de laatste 25 jaar herhaaldelijk en van velerlei zijde critiek uitgeoefend.

Zo algemeen was de mening, dat de voogdijraden, zoals ze thans nog functioneren, niet kunnen voldoen aan de eisen, die toch eigenlijk gesteld moeten worden, dat de minister van Justitie bij besluit van 10 October 1947 een commissie instelde, die de opdracht kreeg: „een onderzoek in te stellen naar de wenselijkheid van reorganisatie van de voogdijraden en eventueel voorstellen te doen omtrent de wijze, waarop zulk een reorganisatie zou dienen te geschieden.”

Prominente figuren uit de kinderbescherming werden tot lid van deze commissie benoemd. Wie de kinderbescherming kent, kent ook de leden dezer commissie. Leden waren Mr E. A. M. Lamers (rechter te Amsterdam, thans directeur-generaal van het Gevangeniswezen), voorzitter, Dr H. P. Cloeck (secretaris Sociale Raad), Mr B. W. van Houten (oud-secretaris Voogdijraad, thans kinderrechtter), G. J. B. A. Janssens (psychiater, Mr B. Kist (Officier van Justitie), Dr J. Koekebakker (oud-ambtenaar van de Kinderwetten), D. Q. R. Mulock Houwer (directeur Nationaal Bureau voor Kinderbescherming), Mej. Mr H. G. Veth (secretaresse Voogdijraad), Mr J. C. Vunderink (Ministerie van Justitie), Mr M. B. van de Werk (Kinderrechtter), L. A. van Doorn (directeur Sociale Zaken).

Behalve, dat er hier een vertegenwoordiging is van verschillende functies, is er ook een vertegenwoordiging van de verschillende levensbeschouwingen.

Het rapport van deze commissie ligt thans voor ons.

Laten we allereerst vaststellen, dat dit rapport een zeer belangrijk stuk arbeid is. Men kan enkele bezwaren hebben tegen dit rapport, maar als bovendien komt toch telkens naar voren de grote waardering.

Tot welke conclusies komt nu de commissie?

Laten we dit vooropstellen. De commissie aanvaardt, dat de kinderbescherming — we denken nu vooral aan de Justitiële kinderbescherming — in Nederland berust op de werkzaamheid van het particulier initiatief. Staatsvoogdij, in welke vorm dan ook, wijst de commissie radicaal af, ja

zelfs uit zij bezwaren tegen enkele vormen van Overheidsingrijpen, die lijken te gaan in de richting van de Staatsvoogdij.

Wie kennis nam van de artikelen, die we in de afgelopen jaren in ons orgaan aan de kinderbescherming hebben gewijd, zal begrijpen, dat we tegen de algemene grondstelling van de commissie geen bezwaar hebben. Echter, deze grondstelling kan slechts tot in alle konsekwentie worden aanvaard, wanneer het particuliere initiatief dan ook niet in gebreke blijft. Mocht dit euvel zich werkelijk voordoen, dan kan Overheidsingrijpen gebiedende eis zijn. We komen hier nog op terug. De commissie wil de naam „Voogdijraad” laten vervallen en als nieuwe naam neemt zij over de suggestie van Mulock Houwer om te spreken van de Arrondissements-Jeugdraad.

Deze Jeugdraden nu, zo stelt de commissie vast, zullen een ruimere taak krijgen dan de huidige voogdijraden, maar als overheidsorganen zullen zij geen directe uitvoerende taak behoren te hebben bij het werk der kinderbescherming, **aangezien deze taak principieel behoort te blijven in handen van de particuliere instellingen.**

„De grondslag” — zo zegt de commissie op blz. 21 van haar rapport — „waarop de Nederlandse kinderbescherming berust, nl. dat de verantwoordelijkheid en de daadwerkelijke zorg voor de opvoeding van kinderen, te wier aanzien de overheid ingrijpt met betrekking tot het over hen uitgeoefend gezag, gelegd wordt in handen der particuliere charitas, zal ook in de toekomst onaangetast dienen te blijven, hetgeen in het algemeen evenzeer het geval behoort te zijn bij de uitvoering van de maatregelen, die uit een oogpunt van preventieve kinderbescherming ten aanzien van gevaarlopende kinderen worden genomen.”

Zeër terecht wijst de commissie er op, dat al zal de uitvoerende taak in handen der particuliere instellingen gelegd moeten worden, de verantwoordelijkheid van de overheid voor de verdere gang nog niet geëindigd is.

Onzerzijds is meermalen betoogd, dat de taak van de overheid te dien opzichte is te omschrijven in de werkwoorden instigeren, activeren, stimuleren, coördineren, subsidiëren en... controleren. Tussen de commissie en ons is in dat opzicht geen verschil van mening. Immers zij zegt even verder: „In verband daarmee behoort de overheid, nu de uitvoerende taak ten aanzien van de zorg voor dit kind in handen van derden overgaat, deze instellingen door subsidiëring in staat te stellen die taak uit te voeren, doch naarnaast blijft op de overheid de plicht rusten toe te zien, dat de wijziging die door haar ingrijpen in het gezag over het kind is gebracht, inderdaad het kind ten goede komt en hem een redelijke ontwikkelingsmogelijkheid biedt. Hierdoor zal allerm minst de eigen verantwoordelijkheid van de particuliere kinderbeschermers of kinderbeschermingsinstelling

worden verminderd, doch de overheid zal er op hebben toe te zien, dat de arbeid der instellingen op deskundige en verantwoorde wijze geschiedt, zal hebben te stimuleren tot groter activiteit, te coördineren waar zulks mogelijk en waar samenwerking wenselijk is en zal ten slotte mogelijkheden tot deskundige voorlichting, aanwijzingen en scholing moeten scheppen, die aan de gehele kinderbeschermingsarbeid ten goede komen."

Nogmaals, wij zijn het met de opvattingen van de commissie eens. Echter we vrezen, dat deze uitspraak in Nederland in bepaalde kringen nog wel op heel wat tegenwerking zal stuiten en zelfs is het de vraag of de huidige Minister van Justitie deze gedachten zal willen concretiseren in een vorm, die de commissie wenselijk acht.

De commissie wenst, dat de Jeugdraden zullen worden de deskundige organen, dat zij, om de woorden der commissie te gebruiken, „zullen kunnen uitgroeien tot de levende centrales in elk ressort, waar alle dingen van de arbeid ten behoeve van de bedreigde en reeds in gevaar zijnde jeugd samenkomen en van waaruit het particulier initiatief wordt gestimuleerd en gecoördineerd, alles zo noodzakelijk, wil de kinderbeschermingsarbeid in zijn geheel op hoger niveau komen. En blijkt, dat particulier initiatief ten aanzien van bepaalde onderdelen van de arbeid nog ontbreekt, dan zal dit voor de Jeugdraad zelf kunnen worden opgewekt." (pag. 22).

Wat zal nu de taak van de Arrondissements-Jeugdraad zijn? De commissie zegt, dat deze taak in vijf punten uiteenvalt en wel:

1. De raad zij het „opvangcentrum" in alle zaken, waarin maatregelen, rakende het gezag over minderjarigen, overwogen dient te worden en in alle gevallen, waarin klachten over wan-gedrag van minderjarigen binnenkomen.

2. De raad zij het „onderzoekcentrum" ten aanzien der onder 1 genoemde gevallen, bij welk centrum de gehele voorlichtingsdienst over minderjarigen dient te worden ondergebracht.
3. De raad zij het orgaan, waar na het onderzoek maatregelen worden voorbereid, die leiden hetzij tot het uitbrengen van een advies, hetzij tot het aanhangig maken van een zaak bij de rechter.
4. De raad zij het orgaan, dat toezicht uitoefent op de uitvoering van de genomen maatregelen en rechterlijke beslissingen en in alle gevallen, waarin het gezag zowel juridisch als feitelijk niet door de ouders wordt uitgeoefend.
5. De raad zij het studie- en documentatiecentrum van de kinderbeschermingsarbeid in zijn ressort en bevordere de coördinatie van deze arbeid.

Voor de niet-volkomen ingewijde zegt deze opsomming misschien heel weinig en het is om die reden, dat we in een volgend artikel hopen te schetsen hoe de toestand thans is en hoe de werkwijze zal worden, indien de denkbeelden van de commissie worden verwezenlijkt.

We dringen er bij onze lezers ten eerste op aan deze artikelen niet te beschouwen als sla-overlectuur. Bij voorbaat beloven we: we zullen trachten zo duidelijk mogelijk en... niet al te dor te zijn. De arbeid van deze commissie is de volle belangstelling waard. Het gaat hier om problemen, die voor de komende kinderbescherming van de grootste betekenis zijn.

P. C. F.

Noot: Exemplaren van dit rapport worden toegezonden na overschrijving van f 0.50 per exemplaar op postrekening no 425325, t.n.v. de Comptabele van het ministerie van Justitie, onder toevoeging van: „Voor exemplaren van het rapport van de Commissie tot reorganisatie van de Voogdijraden".

DE BUITENLANDSE KINDERTRANSPORTEN

Zoals we reeds aan onze plaatselijke besturen en vertegenwoordigers(sters) hebben doen weten, is de overkomst van de kinderen uit Berlijn voorlopig uitgesteld.

De oorzaak hiervan is, dat geen zekerheid verkregen kon worden omtrent het vervoer der kinderen per vliegtuig, nu de reis per trein door de Russische zone (nog?) niet werd toegestaan.

Moeilijkheden leverde ook nog de duur van het verblijf in Nederland op, dat eventueel minimaal zes maanden zou moeten duren.

Toen ook overleg in Duitsland zelf niet direct een afdoende en gewenste regeling mogelijk maakte, is door de betreffende Commissie onder het oog gezien of eventuele overkomst in de zomertijd mogelijk en gewenst was.

Zowel met het oog op de vacaties der a.s. pleegouders als met het oog op het feit, dat de kinderen er het meeste behoefte aan hebben in het koudere jaargetijde hier te komen, is besloten tot uitstel. Het plan is nu in het a.s. najaar de Berlijnse kinderen over te laten komen in het vertrouwen, dat het voortdurende overleg omtrent het vervoer dan resultaat

heeft opgeleverd. Tevens wordt er naar gestreefd ook nog een derde transport Oostenrijkse kinderen in najaar of winter gastvrijheid te verlenen.

Wij verzoeken in verband met deze plannen aan onze besturen het contact met de families, die zich bereid verklaarden tot opnemng van een buitenlands kind, te blijven onderhouden en tevens adressen voor opnemng van deze kinderen in het a.s. najaar te verzamelen en aan ons door te zenden.

Wij wijzen er ten overvloede op, dat deze kinderpulp door ons geschiedt in nauwe samenwerking en met medewerking van de Nederlandse afdeling U.N.A.C., het internationale hulpfonds voor kinderen van de Verenigde Naties. Er is thans voor deze arbeid een Centrale Raad voor buitenlandse kinderpulp tot stand gekomen, waarin ondergetekende voor onze bovengenoemde Commissie zitting heeft.

In het licht van de ontzaglijke nood, die er nog tussen de puinhopen wordt geleden door duizenden kinderen, durven wij een beroep te blijven doen, ook via onze organisatie dit internationale kinderpulp te blijven steunen.

J. BOETJE.

Het Engelse strafrecht

door Mr B. v. d. Waerden

Het is naar buiten weinig bekend geworden, dat de Engelse wetgeving op het gebied van strafrecht en strafstelsel in 1948 als gevolg van het initiatief van de Labour-regering, in het bijzonder minister Morrisson, ingrijpen is gewijzigd. De oorzaak van deze geringe bekendheid ligt vooral hierin, dat de debatten in het Parlement zich hebben geconcentreerd op de kwestie der afschaffing van de doodstraf. Op dit punt heeft de minister geen definitieve overwinning kunnen behalen: als wij ons goed herinneren, werd de beslissing enkele jaren aangehouden, in welke periode zou worden nagegaan of het niet-uitvoeren van de uitgesproken doofovervallen van invloed is op het aantal moorden.

Hoezeer wij ook tegenstander zijn van de doodstraf, voor ons is nog belangrijker het geldende strafrecht en strafstelsel voor de „gewone” misdadiger, voor de duizenden en tienduizenden die zich aan feiten schuldig maken, waarop de doodstraf niet is gesteld. Op dit gebied nu heeft de Regering haar initiatief volledig met succes bekroond gezien en zijn werkelijk ingrijpende verbeteringen tot stand gekomen, zij het ook, dat soms slechts een wettelijke basis werd gegeven aan hervormingen, die bij wijze van „experiment” reeds vele jaren verwezenlijkt waren — een typisch Engelse wijze van wetgeven en besturen.

De nieuwe „*Criminal Justice Act*” ziet in de eerste plaats naar de jeugdige misdadiger. De gewone gevangenisstraf is vrijwel afgeschaft t.a.v. kinderen beneden 17 jaar en t.a.v. jeugdigen tot 21 jaar slechts toegelaten als het gerecht — *na voorlichting* — vaststelt, dat van geen enkele andere maatregel heil is te verwachten. Deze andere maatregelen en mogelijkheden zijn vele geworden: naast een uitbreiding van het instituut der voorwaardelijke veroordeling met toezicht (*probation*), zijn verschillende soorten van opvoedingsinrichtingen erkend of ingesteld. Een belangrijke rol speelt daarbij, voor de 16 tot 21-jarigen, de reeds vele jaren in Engeland bekende „Borstalinstitution”, welke indertijd tot voorbeeld van onze Jeugd-gevangenis heeft gestrekt. Deze is echter in de loop der jaren geperfectioneerd, doordat op verschillende plaatsen in het land inrichtingen met uiteenlopend regiem (van zeer vrij tot sterk gebonden) werden gesticht, waarover de jeugdige delinquenten na nauwkeurige selectie worden verdeeld. Volgens de nieuwe wet fixeert het gerecht, dat een jongen tot de Borstalinrichting veroordeelt, niet meer de duur der behandeling, doch wordt deze geheel overgelaten aan de centrale leiding van het gevangeniswezen, met dien verstande dat in het algemeen een periode van 9 maanden het minimum voor heropvoeding wordt geacht en de internering nooit langer dan 3 jaar mag duren. Bovendien is te allen tijde voorwaardelijke invrijheidstelling mogelijk, waaraan een proeftijd tot ten hoogste 4 jaren kan worden verbonden.

Voor de volwassenen is de „*penal servitude*” (tuchthuisstraf) afgestraft en vervangen door gewone gevangenisstraf. Ook lijfstraffen (zweepslagen) zijn voortaan niet meer toegelaten, terwijl talrijke verbeteringen zijn ingevoerd in het gevangeniswezen en het strafproces. Speciale maatregelen zijn voorzien tegen beroeps- en gewoonte-misdadigers, zulks in de plaats van de oude „*Preventive Detention Act*” te hunnen aanzien, welke geen genade had gevonden in de ogen van de Engelse rechter. Voortaan kan worden opgelegd:

1. Opvoedende strafbehandeling gedurende een periode van twee tot vier jaar, indien uit de recidive en een rapport van de leiding van het gevangeniswezen blijkt, dat zodanige behandeling op haar plaats is;
2. Internering van vijf tot veertien jaar, indien alle andere straffen en maatregelen op een mislukking zijn uitgelopen en het gerecht deze maatregel noodzakelijk acht ter bescherming van de maatschappij.

In het algemeen voorziet de nieuwe wet in een sterk gedifferentieerd stelsel van straffen en maatregelen, die kunnen worden aangepast aan de individuele persoonlijkheid van de misdadiger. Hand in hand daarmee gaat een sterke uitbreiding van de voorlichting van de rechter, opdat deze naast de daad ook de persoon in zijn oordeel zal kunnen betrekken. Ten slotte werd een flinke stap gezet in de richting van het onbepaalde vonnis: de rechter stelt niet van te voren precies de duur van de straf vast, doch deze is — binnen bepaalde grenzen — afhankelijk van de mate van heropvoeding en reclassabiliteit van de veroordeelde.

Al met al is deze wet een voorbeeld van moderne en op wetenschappelijke inzichten gebaseerde strafwetgeving, waarmee men Engeland geluk kan wensen.

Naar de 10.000!

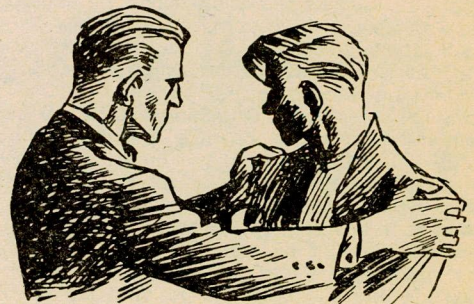
De propagandafolder, welke wij onlangs deden verschijnen, wordt in verschillende van onze afdelingen gebruikt voor de ondersteuning van de ledenwerving. Er is sedert het besluit, onze organisatie van stichting tot vereniging om te vormen en een contributie te heffen, bovendien een nieuw, gewijzigd, aanmeldingsformulier gedrukt, dat in deze propagandafolder kan worden gelegd.

Wij wekken alle afdelingen op, van dit propaganda-materiaal gebruik te maken. Tegen de kostprijs van 4 cent per exemplaar, kan dit 8 pagina's grote geschriftje worden geleverd.

Afdelingsbesturen, wij wachten uw bestellingen.

Mede door onze propagandafolder, op naar de 10.000 leden!
J. B.

Een der sprekende illustraties uit de folder

Hulp vragen is het recht van de enkeling,
Hulp geven de plicht van allen.

Mr M. J. A. Moltzer: Maatschappelijk Werk.
Tweede herziene druk. Nijgh & van Ditmar
N.V., Den Haag.

„Zakelijke uiteenzettingen en persoonlijke inzichten zijn door elkaar verweven geworden; het geheel is gedragen door een sterke overtuiging van de eeuwige waarde van elke mensenziel en van de hoge verscheidenheid van vormen voor de omzetting van die overtuiging in een levende werkelijkheid heeft. Wie zich er toe geroepen voelt, is een bevoorrecht mens; wie zich er aan wijdt, betreedt heilige grond.

Dit schrijft Moltzer in de slotbeschouwing in zijn boek „Maatschappelijk Werk”, waarvan kort geleden de tweede druk verscheen.

We hebben Moltzer's boek nog eens weer gelezen en we zijn andermaal gekomen onder de indruk van het vurige betoog, dat hij voor het maatschappelijk werk houdt.

„Dit boekje”, zo zegt de schrijver, „heeft willen zijn een huldebetoging aan het maatschappelijk werk en is bedoeld, er toe bij te dragen, dat er in de samenleving de plaats aan wordt gegeven, die het toekomt.”

Volkomen is hij naar onze mening geslaagd in het eerste deel van zijn opzet: „Het boekje is geworden een korte huldebetoging aan het maatschappelijk werk.” Laten we hopen, dat ook wordt bereikt, wat de schrijver zich als tweede doel heeft gesteld: „het werk in de samenleving de plaats te geven die het toekomt.”

„Zakelijke uiteenzettingen en persoonlijke inzichten zijn door elkaar verweven geworden”, men kan grote waardering en bewondering hebben voor dit boek, zonder in elk opzicht de meningen van de schrijver te delen. We bevelen dit boek gaarne in de aandacht van onze lezers aan, mits — en dit is geen critiek op het boek als zodanig — men zich bewust is, dat dit boekje vereist de bereidheid om te studeren en eventueel te discussiëren. Het is geen boekje, dat geschikt is, om in één avond uitgelezen te worden, al is het geschreven met een grote bewogenheid.

Wie dit werk van Moltzer met ernst bestudeert, zal georiënteerd zijn op het uitgebreide gebied van het maatschappelijk werk en — zal behoefte krijgen zich nog meer en nog verder te oriënteren.

Het boek, dat in een handig formaat is uitgegeven en 290 pagina's telt, is verdeeld in vijf hoofdstukken, die als titel dragen:

Maatschappelijk Werk als verschijnsel in de samenleving;

Maatschappelijk Werk en Gemeenschap;

Maatschappelijk Werk, Maatschappij en Staat;

Maatschappelijk Werk als beroep;

De Opleiding tot Maatschappelijk Werk en dan nog de Slotbeschouwing.

Het boek van Moltzer is „bij” en dit woord begrepen in deze betekenis, dat aan nieuwe organisaties aandacht is besteed; we noemen de Opbouworganen, de Opleidingscentra, als „Middeloo” te Amersfoort en „Van Brienenoord” te Rotterdam, en... onze organisatie.

Het is onmogelijk in een orgaan als het onze, al die aandacht aan het boek van Moltzer te schenken, die het wel waard is.

We volstaan dus met een paar grepen.

Op blz. 72 constateert de schrijver, dat in de Arbeidersbeweging, bovenal in de socialistische Arbeidersbeweging, het beginsel der „selfhelp” krachtig leefde en leeft en hij toont daarvoor alle waardering. Aan de andere kant wijst hij ook op de keerzijde.

Op blz. 74 lezen we: De kapitale sociologische fout, die de arbeidersbeweging heeft gemaakt en waaronder het maatschappelijk werk in grote mate lijdt, is, dat zij niet heeft ingezien, dat er onnoemlijk velen zijn, die zichzelf niet kunnen helpen en ook niet geholpen worden door welke vorm van „selfhelp” ook, althans niet daardoor alleen, en grote groepen van mensen zelfs nimmer zover komen, dat zij zichzelf helpen kunnen.”

Is het al te optimistisch om te zeggen, dat er in deze denkbeelden — ook door het werk van „Humanitas” — enige wijziging is gekomen?

„Van een intense bemoeienis der arbeidersbeweging met het maatschappelijk werk” — zeggen we weer met de schrijver (blz. 137) „verwachten we veel heil”.

„Zakelijke uiteenzettingen en persoonlijke inzichten zijn door elkaar verweven geworden”. Er is dus mogelijkheid, het niet altijd met de inzichten van Moltzer eens te zijn. De schrijver oppert bezwaren tegen de Rijks-Opvoedingsgestichten, maar verdedigt met vuur de „algemene” School voor Maatschappelijk Werk te Amsterdam, of dit geheel consequent is, ik waag het te betwijfelen. Wanneer men zich instelt op de gedachte, dat maatschappelijk werk verricht moet worden op een levensbeschouwing, dan kan ik me indenken, dat bepleit wordt dat bij de opleiding van de maatschappelijke werkers de levensbeschouwing eveneens een grote rol moet spelen. Toch, het pleidooi, dat Moltzer voert op de Amsterdamse School (de School van „Moltzer” — is nog de benaming, hoewel Moltzer geen directeur van deze school meer is) is de moeite van het overlezen en overwegen meer dan waard (blz. 225 e.v.)

Als ik de Amsterdamse School zou moeten kwalificeren, dan zou ik deze willen noemen, de School van de „Eerbiedigingsgedachte”. Slechts een enkel citaat. Op blz. 230 zegt de schrijver:

„Uit het bovenstaande zouden wij dus als vierde en laatste beginsel van de School voor Maatschappelijk Werk willen afleiden: zij verenigt al degenen, die, overtuigd van de betekenis van maatschappelijk werk en van de noodzakelijkheid ener opleiding daartoe, in het geloof, dat in de mens onvervangbare waarden zijn gelegen, bereid zijn zonder diepere fundering van dat beginsel en afgescheiden van de vraag, hoe deze diepere fundering wordt gezocht, het onderwijs voor maatschappelijk werk te organiseren.”

Even verder, blz. 231, lezen we nog: „In haar schoot bergt zij de mogelijkheid een eenheid op te bouwen, die niet gelegen is in de grootste algemene deler van alle richtingen, maar die verkregen wordt door in een sfeer van wederzijdse eerbied en „ertrouwen te zoeken en te streven naar een eenheid, die boven elke afzonderlijke overtuiging uitsteekt. Die eenheid is het nooit verwelkende ideaal, waarnaar steeds opnieuw moet worden getracht en waarvoor steeds opnieuw moet worden gestreden.”

Het boek is ruim van gedachten en inhoud. We bevelen het gaarne aan.

P. C. F.

THUISFRONT „Humanitas”

Onze Meipakketten

De eerste activiteit op enigszins grote schaal welke door ons Thuisfront-Humanitas werd ondernomen kan als geslaagd worden beschouwd.

Er dobberen thans 3.300 pakketten op de baren, die dank zij de medewerking van de meeste N.V.V.-vakbonden en afzonderlijke inzameling van gelden, tabaksbonnen en -artikelen konden worden verzonden.

Een bedrag van ruim f 10.000 werd in zeer korte tijd bijeengebracht, naast de bijdragen der vakbonden voor hun leden-militairen.

Wij gaan intussen door met het verzenden van lectuur en andere pakketten, waarvoor wij een beroep blijven doen op de medewerking van allen die de noodzakelijkheid inzien voor de buitenkerkelijke militairen, datgene te doen wat nodig is, hen te doen beseffen „er ook bij te horen.”

Dank brengen wij aan alle organisaties en personen, die ons behulpzaam waren bij het opzetten en uitvoeren dezer Meipakketten-actie.

In het bijzonder willen we daarbij de H.A.K.A. noemen, die ons als nog „leken” zijnde op dit terrein op zo uitnemende wijze van dienst is geweest.

We zien met spanning uit naar de berichten over de goede aankomst bij de over de ganse Archipel verspreide adressen van onze militairen. Van die berichten hopen we u in volgende nummers te kunnen vertellen.

Veel militairen keren terug

Werk te doen!

De aankondiging door zijne excellentie de minister van Oorlog a.i. van Marine, welke in de dagbladen is verschenen, betreffende repatriëring van grote groepen militairen, gaat ook onze organisatie rechtstreeks aan.

Deze terugkeer immers betekent, dat vele van de terugkerende militairen en hun gezinnen hier te lande bemiddeling en steun zullen nodig hebben in verschillende vorm.

Voor een deel zullen wij in deze werkzaamheden bij moeten dragen. Hier ligt een taak voor de reeds bestaande afdelingen van ons „Thuisfront Humanitas.” Maar vooral ook voor onze gewone „Humanitas” afdelingen, waar nog geen Thuisfront-afdeling bestaat, nu onverwijd het initiatief te nemen om daartoe in de kortst mogelijke tijd te geraken.

Zo ergens dan blijkt in de praktijk, dat het hier gaat om hulp van mens tot mens, dus om maatschappelijk werk. De weer aanvangende demobilisatie maakt het gewenst en noodzakelijk ter plaatse met de betreffende gezinnen contact op te nemen, voor zover het de bevolkingsgroep betreft, waar wij voor willen optreden.

Afdelingen van „Humanitas”, zet onverwijd het overleg in met de in ons landelijke verband samenwer-

kende organisaties om te geraken tot een afdeling van ons „Thuisfront”-werk. Poogt daarbij de bestaande bezwaren te overwinnen in het belang van een praktisch stuk werk, waarbij wij als humanistische organisatie niet kunnen en mogen achterblijven. J. B.

Verslag contactavond te Deventer

Van ons bestuurslid, dr H. G. Scholten ontvingen we het onderstaande verslag over deze bijeenkomst. Het moge een aansporing zijn voor onze andere afdelingen, zo'n contactavond te beleggen, in navolging van Deventer en enkele andere plaatsen.

De bijeenkomst werd gehouden in de aula van de Middelbare School voor Tropische Landbouw.

Er waren tegen de 100 toehoorders, bestuurders van verenigingen en familieleden van soldaten in Indonesië.

De zaal was ingericht voor filmvertoning met een afzonderlijke cabine.

De voorzitter opende met een kort woord.

Ik sprak daarna ongeveer 35 minuten. Ik behandelde doel en streven van het Thuisfront, besprak mogelijke bezwaren en trachtte misverstand van allerlei aard over het werk en de samenvatting van het Thuisfront weg te nemen, waar op de taak in Indonesië en in Nederland, besprak de contactmiddelen, die er zijn en komen, wekte op tot deelneming aan het werk.

Een vrouwelijk bestuurslid van de Band Nederland-Indonesië trad in debat. Ik beantwoordde haar tot genoegen van de vergadering. Een ander vrouwelijk bestuurslid van die vereniging vroeg een inlichting, die haar werd verstrekt.

Na mij sprak een kapitein van de Voorlichtingsdienst over „zijn jongens” in Indonesië op zeer goede manier. Hij sloot zich aan bij enkele uitspraken, die ik had gedaan. Daarna liet hij een film vertonen over het werk van de bevolking in Indonesië.

Ik kreeg de indruk, dat de bijeenkomst een prettige indruk maakte op de aanwezigen.

De voorzitter besloot met een korte propagandistische toespraak.

UITBREIDING BESTUUR

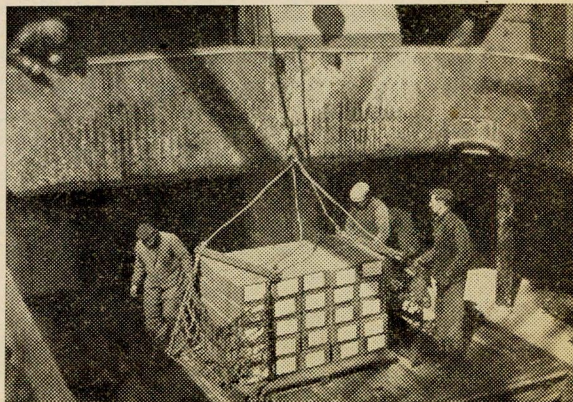
Het landelijk bestuur van Thuisfront-Humanitas heeft o.i. een gelukkige en wenselijke uitbreiding ondergaan.

Dit door de aanwijzing als bestuurslid van dr J. van Praag, de voorzitter van het Humanistisch Verbond.

Ons streven aan alle kanten het contact te leggen en daarbij in het bijzonder ook geestelijk, werkzaam te zijn voor het buitenkerkelijk-humanistische volksdeel, komt in deze bestuursuitbreiding tevens tot uiting.

Wij heten onze vriend Van Praag dan ook van harte welkom in ons bestuur.

J. BOETJE

Onze Mei-pakketten gaan aan boord.